

Dosarul nr. 3ra-722/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – C. Guzun

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila

ÎNCHEIERE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Victoria Caproșu,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către Victoria Caproșu împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” și
Serviciul Fiscal de Stat cu privire la radierea rezultatelor evaluării masive a bunului
imobil din Registrul bunurilor imobile, dispunerea reevaluării bunului imobil și
anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 17 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-
a respins cererea de apel declarată de către Victoria Caproșu împotriva hotărârii din
08 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 02 aprilie 2019 Victoria Caproșu a depus cerere de chemare în judecată, în
procedura contenciosului administrativ, împotriva IP „Agenția Servicii Publice” și
Serviciul Fiscal de Stat, prin care a solicitat dispunerea radierii din Registrul
bunurilor imobile a rezultatelor evaluării masive a imobilului nr. cadastral
XXXXXX și reevaluării bunului menționat conform caracteristicilor specifice ale
imobilului și erorile de calcul admise, anularea deciziei de stabilire a impozitului pe
avere pentru anul 2018 pentru imobilul cu nr. cadastral XXXXX, fiind greșit
calculul valorii cadastrale a bunului și a lipsei bazei de impozitare.

În motivarea acțiunii Victoria Caproșu a indicat că locuiește și este proprietara
imobilului amplasat în mun. Chișinău, str. XXXXX cu nr. cadastral XXXXX.

În luna decembrie 2018 a primit avizul de plată la impozitul pe avere pentru
anul 2018 cu nr. 0000170822, prin care a fost înștiințată despre necesitatea achitării
impozitului pe avere pentru imobilul sus-menționat, ca imobil de lux în baza
raportului de evaluare a organului cadastral, care, în urma evaluării masive, a
calificat valoarea bunului imobil în categoria de peste 1 500 000 lei.

Nefiind de acord cu valoarea indicată de organul cadastral și considerând că a
fost considerabil supraevaluată, în baza art. 28 al Legii cu privire la activitatea de
evaluare nr. 989 din 18.04.2002, la data de 07.12.2018 s-a adresat cu cerere către
organul cadastral privind revizuirea valorii bunului, la care a primit răspuns că

informația privind valoarea acestuia a fost colectată corect în programul automatizat, însă neinformând pe ce criterii s-au făcut calculele și ce a justificat aprecierea valorii indicate.

La data de 30 ianuarie 2019 s-a adresat cu cerere repetată, prin care a solicitat informația, în baza cărui criteriu a fost efectuată evaluarea și ce justifică această valoare. De asemenea, a solicitat repetat OCT Chișinău să dispună din oficiu radierea rezultatelor evaluării bunului menționat, dat fiind faptul că nu corespunde realității.

Prin răspunsul primit la 04 martie 2019 a fost informată că cererea privind radierea rezultatelor evaluării imobilului a rămas nesatisfăcută.

Consideră că la estimarea valorii bunului au stat la bază careva parametri, care au fost apreciați incorect. Astfel, anul construcției a fost indicat 2017, construcția fiind în realitate edificată în 2009, ca dovadă poate servi planul bunului imobil efectuat încă la 28.02.2012 de ÎS „Cadastru”, unde imobilul este reflectat în parametrii prezenți.

De asemenea, au fost admise erori de calcul a suprafețelor imobilului, fiind calculați spre impozitare suprafața imobilului lit. V cu grad de finisare 100%, et.1-57,2 m.p., în realitate fiind de 52,7 m.p., dovadă fiind planul cadastral + et. 2 – 57,6 m.p..

În total, reclamanta consideră că pot fi supuse impozitării 110,3 m.p. contra 408,2 indicați, or, din planul cadastral se poate deduce că imobilul are partea 04/V parte principală locuință cu suprafață de 110,3 m.p. și anexă tehnică cu terasă 04/V1 cu suprafața de 33 m.p., care de asemenea eronat este caracterizată ca anexă caldă, în realitate nefiind conectată la rețelele ingineresti și de încălzire, servind ca bază pentru terasă și spațiu pentru parcare a vehiculului, în total o suprafață de 143,3 m.p., cu grad de finalizare de 100 %. De asemenea, lit. 04/V2 a imobilului, are erori de calcul. În realitate, et. 1 având 100 m.p. contra 117,9 m.p., iar et. 2 - 135 m.p. contra 142,5 m.p. indicați, în total 235 m.p. pe ambele nivele în realitate contra 260,4 m.p. indicați spre impozitare, or, imobilul 04/V2 nici nu poate fi supus impozitării, acesta nefiind finisat din lipsă de resurse financiare și nefiind folosit ca locuință.

Reclamanta a menționat că imobilul a fost construit personal cu forțe proprii în perioada 2008-2009, s-a dus evidența cheltuielilor, iar suma aproximativă a constituit 800 000 lei, metoda cheltuielilor fiind una de bază a aprecierii valorii bunului. De asemenea, nici caracteristicile specifice ale imobilului, nici materialele de bază și de decor, nici proiectul imobilului și gradul de finalizare nu pot justifica valoarea ridicată stabilită de organul cadastral prin procedura evaluării masive ca în cazul obiectelor-tip, or, valoarea bunurilor imobile estimată în scopul impozitării în cazul obiectelor specifice urmează a fi evaluată în mod individual.

S-a adresat cu cerere către Serviciul Fiscal de Stat privind anularea din oficiu a Deciziei de impozitare și a penalităților respective în vederea lipsei bazei impozabile dat fiind calcularea greșită a valorii bunului impozitat de către Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău și a imposibilității achitării, fiind pensionară, nu are nicio posibilitate de a achita impozitul de 17 000 lei anual, or acesta este foarte mare, iar pensia pe care o primește (1800 lei) nu permite de a-l achita, alte surse de venit reclamanta nu are. Or, impozitul pe avere are drept scop stabilirea echității sociale prin taxarea persoanelor cu venituri ridicate, fapt ce în cazul dat nu reflectă realitatea.

La data de 14 martie 2019 de la Inspectoratul Fiscal de Stat a parvenit răspuns, prin care i-a fost adus la cunoștință faptul că cererea nu a fost satisfăcută, iar la data de 19.03.2019 a emis hotărârea nr. 0012016 privind executarea silită, prin care s-a purces la aplicarea sechestrului pe bunurile personale ale sale.

Prin hotărârea din 08 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către Victoria Caproșu împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la radierea rezultatelor evaluării masive a bunului imobil din Registrul bunurilor imobile, dispunerea reevaluării bunului imobil și anularea actului administrativ ca fiind neîntemeiată. (f.d. 73, 75-79)

În conformitate cu prevederile art. 232, alin.(1) din Codul administrativ Victoria Caproșu, în termen, la 30 octombrie 2019 a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 08 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 81)

Curtea de Apel Chișinău prin notificarea din 03 decembrie 2019 a acordat apelantei un termen de 7 zile de la recepționarea notificării pentru prezentarea apelului motivat, fiind recepționată la data de 11 decembrie 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție. (f.d. 85, 86)

La 16 decembrie 2019 Victoria Caproșu, în termen a depus apelul suplimentar. (f.d. 88)

Prin decizia din 17 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel declarată de către Victoria Caproșu împotriva hotărârii din 08 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, emisă în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Victoria Caproșu împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la radierea rezultatelor evaluării masive a bunului imobil din Registrul bunurilor imobile, dispunerea reevaluării bunului imobil și anularea actului administrativ. (f.d. 111, 112-122)

Instanțele în motivarea soluției sale au reținut că la obiectul material al prezentei acțiuni îl constituie radierea din Registrul bunurilor imobile a rezultatelor evaluării masive a imobilului nr. cadastral XXXXX și dispunerea reevaluării bunului menționat reieșind din caracteristicile specifice ale imobilului și erorile de calcul admise, dispunerea anulării Deciziei de impozitare a impozitului pe avere pentru anul 2018 pentru imobilul nr. cadastral XXXXX dat fiind calculul greșit al valorii cadastrale a bunului și a lipsei bazei de impozitare.

Conform art. 26 al Legii cu privire la activitatea de evaluare nr. 989 din 18.04.2002, evaluarea și reevaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării se efectuează în temeiul art. 279 din Titlul VI al Codului fiscal de către organele cadastrale teritoriale.

Instanțele au stabilit că parametrii tehnici utilizați la determinarea valorii estimate în scopul impozitării imobilului din litigiu au fost colectați de către Serviciul Cadastral Teritorial din dosarul tehnic ținut în arhiva serviciului, în conformitate cu Instrucțiunea cu privire la colectarea informației despre bunurile imobile (case individuale de locuit) pentru evaluarea masivă, aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 41 din 24 martie 2005. Calcularea valorii estimate în scopul impozitării se efectuează de către Serviciul Cadastral Teritorial în mod automatizat prin intermediul sistemului informațional de evaluare masivă

aplicat pe întreg teritoriul țării, în baza modelului de evaluare, aprobat prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 220 din 20 decembrie 2005.

Potrivit datelor din registrul bunurilor imobile la 01 noiembrie 2018, Victoria Caproșu deține în proprietate bunul imobil din mun. Chișinău, str. XXXXX; cota-parte de 100 %, cu suprafața de 408,20 m.p., valoarea estimată de 2 137 777 lei, cu nr. cadastral XXXXX. Astfel, baza impozabilă a bunului imobil deținut de către Victoria Caproșu la situația din 01 noiembrie 2018, constituie 2 137 777 lei. În conformitate cu art. 287⁴ din Codul fiscal, cota impozitului reprezintă 0,8% din baza impozabilă, iar potrivit art.287⁵ Cod fiscal, perioada fiscală este anul calendaristic. Respectiv, obligația fiscală constituie 17 102,22 lei (2 137 777 x 0,8%).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 01 iunie 2020 Victoria Caproșu a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 17 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 08 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care a dispune anularea deciziei de impozitare a impozitului de avere pentru anul 2018 pentru bunul cu nr. cadastral XXXXX, fiind calculat greșit valoarea cadastrală a bunului și a lipsei bazei de impozitare. (128)

În motivarea recursului recurenta a invocat că instanța de apel nu a luat în considerație toate circumstanțele cauzei, în speță, erorile în calculul suprafeței imobilului și diferența între suprafața reală și ea calculată spre impozitare, precum și gradul de finisare a imobilului.

A menționat că în luna iulie 2019 Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău a efectuat un studiu privind posibilitatea formării bunului imobil, prin divizare, în care s-a menționat că diferența de suprafață se datorează unei erori tehnice la inventarierea primară a bunului. Ulterior, bunul imobil a fost divizat în trei imobile separate, care în cumul însumează valoarea de 1 562 406 lei.

La 17 iunie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa IP „Agenția Servicii Publice” și Serviciului Fiscal de Stat copia recursului declarat de către Victoria Caproșu împotriva deciziei din 17 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 92)

Completul specializat relevă că IP „Agenția Servicii Publice” și Serviciul Fiscal de Stat au recepționat copia recursului expediat, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele dosarului. (f.d. 142-143)

La 29 iunie 2020 Serviciul Fiscal de Stat a depus referință, solicitând a declara inadmisibil recursul înaintat de către Victoria Caproșu. (f.d. 144-145)

La 22 iulie 2020 IP „Agenția Servicii Publice” a depus referință, solicitând a respinge ca fiind inadmisibilă cererea de recurs înaintată de către Victoria Caproșu.

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs și în referințe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs cu referire la termenul de depunere a recursului reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 17 februarie 2020 în prezenta Victoriei Caproșu.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, care la 10 martie 2020 a fost recepționată de către Victoria Caproșu. (f.d. 126)

Dat fiind faptul că prin prisma pct. 8 din Anexa la dispoziția nr. 1 din data de 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova termenele de exercitare a căilor de atac aflate în curs la data instituirii stării de urgență se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență, termenul de declarare a recursului pentru Victoria Caproșu după întrerupere a început a curge de la data de 16 mai 2020.

Victoria Caproșu a depus recursul la data de 01 iunie 2020. Astfel, obligația de contestare în termen a fost îndeplinită.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ

exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Victoria Caproșu se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Maria Ghervas